

TOPLUMDA BİRLİK VE BERABERLİĞİN SAĞLANMASINDA DEĞERLERİMİZİN ROLÜ

İnsani Değerleri Yüceltme Derneği (www.idydernegi.org.tr)
Seyhan/Adana

Günümüzde insanlar her şeyin fiyatını biliyor, hiçbir şeyin değerini bilmiyorlar.

Oscar Wilde

ÖNSÖZ

Küreselleşme kavramı değerler sınırını ortadan kaldırmıştır. “Makine -para-mal- İnsan” modeli ile insanı ve yaşadığı toplumu maddî değerlere oturtan bir yaşam tarzı ile dünyanın değişmesine ve hatta bencilleşmesine yol açmıştır. İnsan bu arada var olduğu günden beri iyi ve kötüyü, güzel ve çirkini kendi idrak seviyesine göre ayırt ederek değerlerimizin dinden ayrı olmadığını unutmuslardır.

İnsanlık ne yazık ki, bencil güdülerine yenilmiş, ulusal çıkarları uğruna her şeyi göze almış ülkelerin, evrensel değer anlayışları ile insan insana yabancılaşmış, yaşlı dünyamız için tehlikeli boyutlara ulaşmıştır.

İdyd, kaybolan birliğin yeniden bulunması, etkin güç, güçlü kişilik ve benlik sahibi bireyler yetiştirilmesi hayalini taşımaktadır. Aynı zamanda kırılan birlik zincirinin halkasını tamir ederek daha güçlü ve evrensel nitelikli bir insanlık birliğini amaçlamaktadır.

Yaratmak istediği; güçlü, manevi benliklerden oluşan birlikçi bir toplum modelinin, fazlası ile güçlendirilmiş, benliğinden taviz vermeyen, coşkulu, yaratıcı, karakterli bireyleri görmek en büyük arzusudur.

İnsanların şiddetli gazap ve öfke içersinde oldukları zamanlarda bile nefsine egemen olması, kendini duygularına kaptırmaması; hoşgörülü ve bağışlayıcı olması, elinde imkân olmasına rağmen öç alma veya intikam duygusu ile davranmaması gerekmektedir.

"Eğer senin kuvvetli pençeni kırıyorsa o güzel şey çirkindir; senin kudretlerini artırıyorsa eğer, o çirkin şey güzeldir" diyen bir zihniyetin önüne geçmek gerekmektedir.

Bu gün burada toplanarak farklı alanlardan ortak paydayı bulmaya çalışacağımıza inancım sonsuzdur.

Bir ulus için mucizelere inanmak yararlı ise bu mucizelere inanmak gereklidir. Toplumlari bir arada tutan olağanüstülük duygusunu yoğunlaştırmak için gerekli değerlerin varlığını yeniden içimizde inşa etmek elzemdir.

Kant'ın inançsızlığı yarattığını bilerek; Gazali'nin dinsel olanı yüceltip bilimi önemsizleştirmesi arasındaki bağda bilerek; kendi akıl ve benliğimizin yeterliliğine inanarak din, bilim ve değer ortak noktasına kavuşma arzumuzdur.

İnsani Değerleri Yüceltme Derneği

Berrin Ünlü

ÖZET

Felsefe; varlık (ontoloji), bilgi (epistemoloji) ve değerler (etik) gibi üç temel dal içerir. Etiğin konusu olan ve değerler olarak toplanan kavramlar, biyolojik temele dayalı, canlının toplum içinde yaşamasını ve toplumun da bütünlük içinde var olmasını sağlayan ana unsurdur. Değerler sabit ve değişmez olup iyi-kötü veya güzel-çirkin olarak sınıflandırılmaz. Her toplum, kendi tarihi temelinde ve yaşadığı çağın gereksinimine dayanarak bu değerleri öznel olarak bir olumlu-olumsuz cetveline göre düzenler ve iyi kabul ettiklerini ahlak olarak adlandırıp kendi toplumuna dayatırken gelecek kuşaklara da eğitim yoluyla aktarır. Değerlere ahlak başlığı altında yüklenen olumluluk zaman içinde toplumun değişmesi ile değişime uğrar ve toplum içinde çatışmalar belirir. Bu çatışmaların ılımlı düzeyde tutulması toplumu ileri götürürken katı ve bağnaz tutuculuk çatışmaları şiddetlendirir ve bireyleri bir arada tutan değerlerin çözülmesi ile toplum çözülüp dağılır. Sunumda bu çözümlenin önlenmesi için öngörülen yöntemler de anlatılmaktadır.

TOPLUMDA BİRLİK VE BERABERLİĞİN SAĞLANMASINDA DEĞERLERİMİZİN ROLÜ SEMPOZYUMU'nda sunulan konuşma.

31.Mart.2016 Adana Seyhan Oteli

Moderatör: Ervim Aydoğan Eraslan

Sunum:Gamze Alpaslan

Konuklar:

Başbakanlık Müşaviri Hürriyet Ersoy

Eğitim Fakültesi Dekanı:Prof.Dr.Necmi Yaşar

Sivil Toplum Kuruluşları:Kent konseyi,Akdam,Kader,ÇKHD,Baro kadın komisyonu,Pozişter,

İnsani Değerleri Yüceltme Derneği Başkanı Berrin ÜNLÜ

- Çukurova Üniversitesi İlahiyat Dekanı- Prof.Dr.Ali Osman Ateş
- Adana İl Müftüsü:Arif Gökçe
- Çukurova Üniversitesi Mezunlar Derneği Başkanı-Cengiz Kurt
- İnsani değerleri yüceltme Derneği –Prof.Dr.Tuncay Özgünen
- Çukurova Üniversitesi Öğrenci Konseyi –Hasan Mert Sarıkaya

Sempozyum Sunum:

1-Toplumda Birlik ve Beraberliği peygamber tarafından yorumlayan hadis bilimde en yetkin bilim adamlarımızdan

İlahiyat Fakóltesi Dekanı Prof. Dr.Ali Osman Ateş; birlik, beraberlik ve kardeşlik olgularını, hadis ve mesajlarla aktardı. İletişimin önemini aktardı.

2-Toplumda birlik ve beraberliğin Kur'an açısından durumunu anlatan

Adana İl Müftüsü Arif Gökce;

“İnsanların yaratılışta bir birine eş, tevhit dininde birbirine kardeş olduğunu, din kardeşliğinin diğer bütün birlikteliklerin üstünde olduğunu ve bu kardeşliğimizin kıymetinin bilinmesi, ümmet olarak elimizdeki nimetleri paylaştıkça zenginleşeceğimizi, tefrikaya düşmemiz halinde ise küçük bir rüzgârın esintisiyle savrulacağımızı” ifade etti. “Tevhidin bir eylem ilkesi olduğunu, hayatın bütün alanlarını iman, ibadet, hukuk, ahlak, siyaset, iktisat ve sanatın kapsadığını, her birinin diğerleriyle bir bütünlük arz ettiğini bir parçanın eksikliği halinde gerçek bir tevhitte bahsedemeyiz.”

“İnsanlık iki çizgide buluşmak zorundadır. Birincisi Allah'a saygı göstermek ve ikincisi Allah'ın yarattıklarına şefkat göstermektir,”

“Kardeşliği ayakta tutacak yönetim ilkelerini belirlerken önce istişare mekanizmasını sağlıklı kılmak. Bu ekseninde adaleti, Emr-i bi'l ma'rûf ve nehy-i anil münkeri sağlamak, görevi ehline vermek gibi bütün güzel hasletleri bünyesinde barındıran bir hayat nizamını geçerli kılmak.”

“Temel hak ve özgürlükler (inanç ve düşünce); Allah'ın kullarına yarattığı andan itibaren kullarına bahşettiği ve hiç kimsenin engellememesi gerektiği yaşam haklarındadır.”

“İnsanların birbirlerine muhtaç birbirlerine saygıyla muhabbetle yaklaşması gereken biri diğerinin kardeşi olan varlıklardır.”

Müftü Gökce konuşmasının sonunda; “Bizler, İslam'ın değişmeyen hak ve hakikat ölçülerini esas almalıyız. Tefrika, ayrılık ve gayrılık için değil, imandan gelen birlik ve dirlik için çalışmalıyız. ”dedi.

Kıssadan Hisse: Adamın biri dört kişiye bir dirhem verdi. Adamlardan biri:

- Bu parayla engûr alalım, dedi.

Diğer Arap'tı:

- Hayır, dedi, ben inep isterim, engûr değil.

Üçüncüsü Türk'tü:

- Ne engûr, ne inep, bununla üzüm alalım, diye tutturdu.

Dördüncüleri Rum'du, o da itiraz etti:

-Bırakın bu lafları, dedi, bununla istafil alalım.

Derken kavgaya başladılar. Birbirlerini yumrukluyor, tokatlıyorlardı. Pek çok dil bilen âlim birisi onları gördü:

- Durun, dedi, hepinizin de istediği olacak.
Parayı aldı, onlara üzüm getirdi.
Aslında hepsinin istediği; kendi dillerinde 'üzüm' anlamına geliyordu.

3-İDYD adına Demokratik değerleri yorumlayan Prof.Dr. Tuncay Özgünen

Esirgeyen ve Bağışlayan Allah'ın Adıyla;

Toplumun çimentosunu oluşturan ve bir ahaliyi millet haline getiren, yani toplumda birlik ve beraberliği sağlayan değerlerin Kur'an ve Hadislerdeki zikirleri değerli Müftümüz ve aziz hocamız tarafından ehliyet ve yeterlilikle sunulmuş olup haddimi aşmaksızın bu konuşmada, değerlerin bilim ve felsefe tarihinde ele alınışını ve evrimini çok özet halinde aktarmaya çalışacağım. Konuşmamda görülen hatalar tümüyle bana ait olup katılımcıların yapacağım hataları düzeltmede yardımcı olmaları şükranla karşılanacak; bu bilgi ve görüşlerin kaynakları hakkında bilgi talebi olursa bunlar da tarafımdan karşılanacaktır.

İnsan dâhil tüm canlılarda, varlıklarını sürdürmenin ana koşulu güvenlik olup güvenlik, maddi ortamın, salt duyuvar yoluyla tanınıp zararlı ve yararlıların öğrenilmesi, yani bilgi edinme ile sağlanır. Canlı, duyuvarıyla aldığı verileri sahip olduğu bilgi ile karşılaştırarak değerlendirir ve genlerinde kayıtlı temel sabit tepkeleri ve bu tepkelerden öğrenme ile geliştirdiği diğer tepke değişkelerini kullanarak çevresi ile eylemli iletişim ve etkileşime geçer. Burada kritik nokta, bütün bu sürecin yaşanan an ile sınırlı ve kısıtlı oluşudur.

İnsan diğer canlılardan farklı olarak zamanı algıladığından sadece anı yaşamakla kalmaz, güvenlik gereksinimini bir ölçüde geçmişi ve esas olarak geleceği kapsayacak şekilde genişletir. Bu genişletmenin gerçekleşmesi için sadece duyuvar ve somut nesnelere yeterli olmadığından dil ve aklın varlığı zorunlu hale gelir. Bir diğer değişle, zamanı algılayıp dili kullanmaya başlayan homo sapiens bu noktadan itibaren insan olma sürecine girer.

Akıl ve akıl yürütme; somut nesnelere tanıyıp adlandırma; soyut kavramlar yaratıp bu kavramları irdeleme ve nesne-kavram arasındaki ilişkiyi ortaya çıkartma insan olmanın en temel belirleyicisi olup bütün bu zihinsel eylem demeti felsefe başlığı altında toplanır. Yukardaki sunumlardan görüleceği gibi felsefe: varlık (ontoloji), bilgi (epistemoloji) ve etik (davranış) olarak üç ana kategoriden ve bunlardan türetilen diğer disiplinlerden meydana gelmiş olup akıl yürütmede kullandığı yöntem mantıktır.

Felsefenin üç ana dalından etik bu bilgi şöleni ile birebir örtüşmekte olup diğer iki dal hakkında söylememiz gereken temel fikir ontolojinin diğer tüm disiplinlerin ana temeli ve yönlendiricisi olduğu; bir diğer değişle, ontolojide önerilen başlangıç varsayımının diğer iki alandaki akıl yürütmeleri temelden yönlendirdiğidir. Konuya bu şekilde yaklaşıldığı

zaman etiğın kapsamı içine giren sorunlara aranacak yanıtların da varlık sorunsalı için önerilen iki yoldan birini izlediği kolaylıkla görülebilir. Özetle, etiğın ana konusu olan değerler, varlık olarak ya maddi bedenle birleşik ve bedenle var olup bedenle yok olan veya maddi bedenden bağımsız olarak var olup bir şekilde bedene yerleştirilip bedenın yok olmasıyla bizatihi yol olmayan kavramlar olarak ele alınır.

Biyolojik bir birim olarak insan, varlığını sürdürmek için çevresindeki canlı ve cansız nesnelere ilişki kurma ve karşılıklı etkileşime girmek zorundadır. Bireyin çevresindeki canlı ve cansız nesnelere algılama, yorumlama, kendi kısa- veya uzun-erimli çıkarlarını koruma ve kazanım elde etme için ürettiği fikir, yol haritası ve eylemlerin bazı bazı temel ve sonuç edimler somut olsa dahi bizatihi soyut kavramlara gerek vardır. İşte, kişinin çevresi ile kurduğu ilişkiye temel oluşturan, biyolojik temelli dolayısı ile bireyler arasında ortak tanım ve anlama sahip olan bu kavramlara değerler adını veriyor; tümüyle birey kaynaklı ve fakat ortak bir kabule dayalı bu kavramların mantık kullanılarak irdelenme alanına etik (değerler felsefesi) diyoruz.

Etik, değerleri iyi-kötü; doğru-yanlış olarak sınıflandırmadan ele alırken bir toplumun, yaşadığı çağ ve sosyokültürel düzeyine göre olumlu bulduğu tutum, eğilim ve davranışlar ise ahlak olarak adlandırılır. Bir diğer deyişle, genel olarak değerler, bir doğruluk değerine sahip olmayan sabit ve evrensel kavramlar iken ahlak, kendisine doğruluk ve geçerlilik değerleri yüklenmiş ikincil nitelikler olarak toplumu bir arada tutan çimentoyu yapar, öznedir ve zaman ve sosyokültürel düzeye göre değişime uğrar. Yani değerler, toplum tarafından belirlenen ve uygulanma şekli, yeri, değeri ve karşılık yaptırımlarına göre iki genel gruba bölünmektedir. Bunların görece daha az önem taşıyanı töre, adab-ı muâşeret, edep, etiquette adı verilen ve davranışı betimleyen bölüm iken daha büyük önem taşıyan, kendisine mistik bir içerik de yüklenen aktöre, moral veya ahlak kısmıdır. Ancak hemen belirtelim ki değerlerin değişmezliğine karşın bu iki alana da dâhil edilen seçkileri değişikliğe açıktır ve değişime uğrar.

Ahlak kuralları, bireyler tarafından içselleştirilmesi istense de bireysel değil toplumsaldır. Toplum tarafından üretilip o toplumun bireyelerine eğitim yoluyla dayatılır. Bu eğitimin aktarılmasında okullar en alt düzeyde yetkili kurumlar iken en önde gelen ortam, önem sırasına göre aile, yakın çevre, iş ve sosyal çevre, kitle iletişim araçları ve komşu kültürlerdir. Eğitimin soyut kavramlar şeklinde aktarılması hemen hiç işe yaramaz ve mutlaka, ahlaki değerleri taşıdığı kabul edilen ve zaman zaman bu taşımanın abartıldığı örnek rol modellere gerek duyulur. Rol modeller yaşayan toplumsal figürler olarak somuta indirgenirken tarihsel figürlerin de seçilmesi, özellikle sosyokültürel olarak daha düşük düzeyde olan toplumlarda sık kullanılan bir stratejidir.

Ahlak ve davranış kuralları toplumun içinde bulunduğu çağdaki gereksinimleri ile bire bir örtüşüp bu gereksinimlerin sorunsuz ve çatışmasız olarak karşılanması için gereken ortak davranış dilini oluşturarak toplumun çimentosunu yapar. Öte yandan, toplumlar zaman içinde sürekli gelişip değişime uğradıklarından bu kavramların yeni döneme uyum sağlayacak şekilde değişmesi kaçınılmazdır. Değerlerinde hiçbir değişiklik görülmeyen bir toplum ölü bir toplum iken, değerlerin özellikle çok hızlı dönüşüme uğradığı toplumlarda bireylerin tek tek bu hıza ayak uyduramaması sonucunda toplumda ve kuşaklar arasında çatışmalar çıkması ve yeterince önlem alınmadığı takdirde bu çatışmanın ayrışma ve bölünmeye gitmesi de kaçınılmazdır.

Toplumun çözülüp dağılmasını ve çatışmalarla parçalanmasını önlemede ilk çare herkesi etrafına toplayacak ortak figürlerin sahneye çıkartılmasıdır. Tarihsel figürlerden Ulusal kahramanlar ;başta Peygamberler olmak üzere din uluları çok önemli hizmet verirlerse de bu sunumda abartmaya gitmemek esas olup heterojen bir toplumda toplumun salt bir kesimine ait figürlerin toplumun diğer kesimlerine de zorla dayatılması birleşme ve kaynaşma yerine ayrılıkları körükler ve çatışmaları önlemek yerine çatışma nedeni olur. Keza, figürlerin yaşayanlar arasından (siyasi figürler, kanaat önderleri, ideologlar, sanatçılar, vb.) seçilmesi de halinde bazen birleşme yerine ayrışma ile de karşılaşılabilir. Burada bir diğer önemli nokta, seçilen bu figürlerin insan olduklarının asla unutulmaması ve abartılı yüklemelerin geri tepeceğinin daima bilinmesi gereğidir.

Toplumsal değerlerin tanımları zaman içinde değerler dizisindeki yerlerini kaybedebilir, daha üst sıralara tırmanabilir veya tamamen ortadan kalkarken diziye yeni tanımlar katılabilir. Öte yandan, toplum tarafından kabul edilen bu kavramların olumsuz bulunmaları halinde karşılıkları olarak ayıplama veya kınamadan yargıya gitme ve cezalandırılmaya kadar değişen karşılıkları söz konusudur. Her kuşak, kendi yetiştiği dönemde aldığı değerleri koruma, yüceltme ve olmazsa olmaz haline getirme eğiliminde olup “güvenliğin esası tanıma ve bilgidir” ilkesi gereği kaçınılmaz olarak, ama az ama çok muhafazakârdır ve yeni değerleri kabule yanaşmaz veya bu yeni değerleri olumsuz bir şekilde karşılar. Öte yandan, mevcut düzenle çıkar çatışmasına giren bireyler yeni bir düzen için yeni değerler gerektiğine dair içsel ilke nedeniyle toplumla çatışır ve toplumda geçerli olan değerleri beğenmeyip aşağılayabilir. Bir uçta donmuş bireylerin, diğer uçta uçan kuşların yol aldığı toplumsal bir örgünün ortasında yer alan büyük çoğunluk, aşırı gitmeme koşulu ile yeniliğe açık, öte yandan var olanı da en azından şeklen koruma eğilimi gösterir ve toplum büyük çalkantılara uğramadan varlığını sürdürür.

Toplumun örnek aldığı tarihsel figürlerin, aşırı övülmeye tepki olarak aşırı eleştirilmesi bu figürlere olan inancı ve bu inancın altında yatan değerlere olan güven ve bağlılığını hırpalır ve yıkar. Yaşayan figürlerin söz konusu değerlerin zarfı ve mazrufu ile uyum içinde olmayışları; genç kuşakların yeni değerleri kendi toplumlarının dışında aramaya

kalkmaları ve kendi benliklerini yitirirken özendikleri toplumla da bütünleşememelerine yol açar.

Zahiren bir devlete sahip bir milletin kendi içinde veya bir devletin egemenliği altında bir cemaat halinde yaşayan insan grupları birbirlerinden değer yargılarının farklı olması ile ayrılır. Bu ayrılığı ekonomi, etnisite veya din temelinde anlamlandırmaya çalışıp, bir bahane ile ayrılıkçılığa giderken aynı değerleri paylaşan insanlar tek bir ulus olarak bir arada rahatça yaşar; birbirlerinin farklı parametrelerine empati ve hatta sempati ile bakar ve ortak değerlerini birlikte savunurlar.

Bir halkın birlik ve beraberliği ancak ortak değerler yaratma; değerlerin yaratılmasında her kesimin asgari müştereklerini, idollerini ve tarihlerini kapsama; paylaşılması istenilen bu değerleri özellikle bilim, sanat ve ortak faaliyetler yoluyla bireylerine içselleştirme ve genç kuşakları eğitirken mevcut değerleri sıkı sıkıya korumaya çabalama yerine bunların gelişme ve dönüşme yönünü öngörerek bu yönde stratejiler geliştirme ile sağlanır.

Özetle:

- (1) Ahlak olarak adlandırılan değerler koleksiyonu, bireylerin genlerinde çakılı olan güvenlik istemini karşılayacak temel dürtü ve programların, birey ve toplumun içinde yaşadığı zaman diliminde genel güvenliğini sağlayacak hale ve sözlü veya yazılı bir sözleşmeye dönüştürülmesi ve bu dönüşümün kural haline getirilmesidir.
- (2) Birey ve toplumun içinde yaşadığı çağ, ortam ve ilişkiler ile belirlenen bu kurallar bu etmenlerdeki değişime tabi olarak sürekli değişir ve değer dönüşümü gösterir.
- (3) Bir toplumu oluşturan bireyler o toplum için geçerli olan değer yargılarını dışarıdan öğrenir ve ya içselleştirerek veya zahiren kabul ederek çevreye yansıtır ve gelecek kuşağa aktarırlar.
- (4) Değerlerin kendileri bizatihi nötral olup toplum bunları iyi-kötü; güzel-çirkin şeklinde adlandırıp nicelik sıralamasına alır.
- (5) Bu kurallar temel olarak eğitimle kazandırılırken öğretimin rolü çok daha önemli ve fakat dolaylıdır.
- (6) Öğretimde düşünme, bilgiye erişme ve bilgiyi irdelemenin aktarılması esas iken eğitim kişiye bir şekilde bir davranışın kazandırılmasıdır. İnsan türü için eğitimin tek ve ana aracı örnek alma ve kopyalamadan geçer. Bu nedenle, özellikle genç kuşaklara, en yakın kişilerden başlayıp özenip taklit edecekleri rol modellerin sunulması kilit önem taşır. Ancak burada örnek alınan rol modelin aşırı övülerek eşsiz hale getirilmesi olumsuz sonuçlara yol açacaktır.
- (7) Değerler albümünde hiçbir değişiklik olmayan ve hiçbir çatışma göstermeyen bir toplum, o değerler yaşanan çağda ne kadar doğru ve iyi kabul edilirse edilsin ölü bir

toplum iken değerlerinde ani ve radikal değişikliklere gidilen toplumlar çözülme ve dağılma sürecine girerler.

(8) Bir toplum, değerlerinde meydana gelen değişiklikleri yadsır ve eskiyi aynen korumak isterse çatışmaların ve sahtekârlıkların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

(9) Toplumun değerlerinde meydana gelen değişimi uluorta şansa bırakması ve müdahale etmemesi o toplumun, yozlaşıp yabancı hâkim kültürlerin egemenliği altına girmesi ile sonuçlanır.

(10) Gelecek kuşaklara değerlerin aktarılmasında etkin olan kişi ve/veya kurumların, o toplum ve diğer toplumlardaki değişiklikleri iyi okuması ve değişim hızını da göz önüne alarak toplumun biraz önünde gitmesi zorunludur. Olanı korumaya çalışmak ne kadar abesle iştigal ise, aşırı ivme verilmiş bir değişimin geri tepmesi de o kadar kaçınılmazdır.

(11) Topluma değerlerin aktarılması veya bu değerlerin tartışılması sırasında kullanılacak yöntemin diğer toplumlara ait değerleri küçümseyen veya aşağılayan bir tarzda olmaması, gereksiz düşmanlık veya övünmelerin önlenmesinde önem taşır.

Yukarda kısaca özetlenmeye çalışılan görüşlerin dışında Müslüman bir bilim öğrencisi olarak, öğrendiğim ve anladığım islama dayalı olarak bu konuda bazı önerilerde de bulunmak istiyorum.

(1) İtikad ve ibadete ait hususlar sabit tutularak Kur'an'daki ayetler ve özellikle hadislerin tamamen nesnel olarak ele alınıp incelenmesi ve tartışılması zorunludur. Bilgi ancak tartışılarak kazanılırken saygı, saygı duyulan kişiyi her türlü mübalağadan uzak durarak gerçekten tanımakla kazanılır. İfrata vardırılmış sözde sevgi ve saygılar sadece korku ve gösteriye yol açarken konunun özü ortadan kalkar.

(2) Kur'an ve hadislerin nakli olarak değil akli olarak ele alınmaları zorunludur. Her nakil, nakli yapan kişinin düzeyi ve yaşadığı çağı yansıtacağından, öte yandan toplumlar duragan olmayıp sürekli değiştiğinden ayet ve hadislerin incelenmesinde bilim adamları görev yapmalı veya bilim adamlarının sunduğu önermeler ortaklaşa tartışılmalıdır.

(3) Kanımızca Kur'an bir yasaklar veya cezalar kitabı olmayıp keliminin tüm anlamını içeren Furkan'dır. Bilim ve aklın yetersiz veya kararsız kaldığı noktalarda bize yol gösterecek bir rehber olup son derece büyük önem taşıyan Hadis'ler Furkan'ın, yaşayan Kur'an tarafından çağı için yorumlanma metodunu gösterir. Kıyas veya icma'nın, sadece din âlimleri tarafından değil, bilim adamlarının da katkısıyla yapılması gerekir.

Birlik ve beraberlik, birlik-beraberlik türküleri söyleyerek, nutuklar atarak, kendi öz yaşamında uygulamadığı ilke ve doğruları topluma dayatıp insanları masallarla uyutarak sağlanmaz. Bir toplumda birlik ve beraberlik, çağdaş ve fitrata uygun ortak değerler

etrafında kenetlenen; kederde ve kıvançta ortak; kerem sahibi, komşusunu kendisinden çok seven ve yardımına koşan; bilgiye ulaşmak için sürekli çabalayan bireylerle sağlanır.

Sürekli değişim halinde olan toplumun sürekli değişen değer ve yargılarının insan elinden çıkmış bir kitapta değişmez olarak yer alacağına inanmak akla aykırıdır. Öte yandan Kur'an, ebede kadar doğru ve geçerli olan ayetleri ile bizzat bu mucizenin sahibi olup, Hz.Resullallah'ın sünneti de ayetleri anlamamızda bize yol gösterecek yegâne rehberdir.

4-Çukurova Üniversitesi Mezunlar Derneği Başkanı Cengiz Kurt; Kamu Yönetiminin işleyişini düzenleyen yasal çerçevenin ruhunu, toplumun genel çıkarının, bireylerin çıkarlarından üstün olduğu varsayımı oluşturmaktadır. Kamu yönetimi mutlak surette Kamu yararını egemen kılmak zorundadır.

BAZI KAMU GÖREVLİLERİNİN, yolsuzluklara bulaştıkları, rüşvet aldıkları, zimmete para geçirdikleri, hizmet sundukları vatandaşlara zorbalık yaptıkları, Kayırmacılık yaptıkları, yalan söyleyip dedikodu yaptıkları hemen hemen herkesin kabul ettiği sapma davranışları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, etik konusunda yapılan tartışmaların kamu yönetimindeki önemini artırmıştır.

Kamu yönetimi etiği denildiğinde, kamu görevlilerinin görev alanları ile ilgili her türlü eylemi, yasalar ve bireysel ahlaki değerleri ile birlikte yerine getirmesinin gerekliliği ifade edilmektedir. Dolayısıyla kamu görevlilerinin davranışlarında iki temel etken rol oynamaktadır. Bunlar, yasalar ve etik değerlerdir.

Yöneticiler güçlü kurumsal yapının oluşturulmasında en önemli görevi yüklenen kişilerdir. Bir taraftan kurumu temsil etmek diğer taraftan örnek olmak yöneticinin görevidir. Çalışanlar genellikle değer ve davranışlar noktasında yöneticileri örnek alırlar. Dolayısıyla bir yönetici öncelikle örnek alındığının farkına varmalı daha sonra iş ve sosyal ahlâka uygun düşen davranışları sergilemelidir.

Kamu yönetiminde etik dışı davranışlardan bahsedildiğinde, aslında bu durum antik yunan çağından günümüze kadar uzanan bir süreci ifade etmektedir. Günümüzde de bu konuda gerek hükümet gerekse sivil toplum kuruluşları hassas davranmaya başlasa da

halen yapılması gereken daha çok iş ve çözülmesi gereken problemler bulunmaktadır. Kamuda ne zamanki bir kamu çalışanı kendi menfaatini toplumsal ve kurumsal menfaatin önünde tutarsa işte orada etik ihlaller başlamaktadır. Ve bu durum maalesef tarihsel süreçte sürekli karşımıza çıkan bir durumdur.

Günümüzde kamuda etik ihlal denildiğinde Haksız Mal Edinme, İrtikap(Kötü İş Yapma, Kötülük Etme), İhtilas (Aşırma), Zimmete Para Geçirme, Kaçakçılık, Resmi İhaleye Fesat Karıştırma, Görevin Gerektirdiklerini Yapmaktan Kaçınma, Yetkiyi Kötüye Kullanma, Gücün İstismar Edilmesi (Korkutmak ve İşkence Yapmak),Kayırmacılık ve Ayrımcılık Yapmak, İhmal, Yaranma (Dalkavukluk), Hakaret, Kötü Alışkanlıklar, Dedikodu ve Aracılar Yoluyla İş Yürütme gibi davranışlar gelmektedir. Onlarca etik ihlal konusu bulunsa da kamuoyunun aklına kamuda etik ihlal denildiğinde öncelikle yolsuzluk ve rüşvet gelmektedir. Bu nedenle de yolsuzluk ve rüşvet siyasi partilerin de en önemli propagandası haline gelmiştir.

Türk kamu yönetiminin en büyük sorunlarından biri etik davranış standartlarının eksik oluşu, hesap verme mekanizmalarının işlevsiz olması, kamuda hukuk devleti ilkesinin yerleşmemiş olması, kamuda etik kültürünün yerleşmemiş olması, bürokrasinin merkeziyetçi ve statükocu yapısı, siyasilerin bürokratik yapı üzerindeki etkisi, takdir yetkisinin keyfi kullanımı birçok hususun yaygın olması nedeniyle etik dışı faaliyetler görülebilmektedir.

Her şeye rağmen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti 2003 ve 2004 yılında önemli kararları uygulamaya koymuştur.

2004 yılından önceki dönemde, ülkemizde, kamu görevlilerinin uyması gereken etik ilke ve değerlere ilişkin özel bir düzenleme yoktu. Anayasada, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmeliklerde, 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun'da, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nda, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda ve diğer mevzuatta dağınık olarak etik ilke ve ceza-i yaptırımlar

yer almaktaydı. 2004 yılı için, ülkemizde etiğe dayalı bir yönetim sisteminin oluşturulmasında bir dönüm noktasıdır diyebiliriz.

“Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” 5176 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir. Kanun kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verilebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkeleri belirlemeyi ve uygulamayı amaçlamıştır. Kanuna dayanılarak çıkarılan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ilede Etiğe Dayalı Yönetim Kamu hizmeti bilincine uygunluk, Vatandaş odaklılık, Hizmet standartlarına uygunluk, Tarafsızlık, dürüstlük, misyona bağlılık, Saygınlık ve güven, saygı ve nezaket kurallarına bağlılık, yasallık, hesap verebilirlik, saydamlık ve bilgi verme, çıkar çatışması durumlarında kamu menfaatini önde tutma şeklinde tanımlamıştır.

Aynı zamanda yine Hükümetin 2003 yılında yürürlüğe koyduğu 4982 sayılı “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu” da demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlememiş ve şeffaf yönetim adına önemli bir kanun olarak hayatımıza girmiştir.

Kamu yönetiminde etik konusu, Tarihsel gelişim süreci içerisinde alınmaya çalışılan tedbirlere rağmen günümüzde de bazı kamu görevlilerinin etik dışı tutum ve davranışlarını sürdürdükleri bir gerçektir. Yönetimde ahlaki davranışların benimsenmesi için gerekli ilk şart işinin ehli olan ve gerekli liyakati taşıyan yöneticilerin yönetime getirilmesidir. Bunun yanı sıra ceza mekanizmasının işlerliğinin hız kazanması ,suç ile ceza arasındaki zamanın mutlak suretle oldukça yakın olması, aynı zamanda kamu yöneticilerinin etik dışı davranışlarının neticesinde yargı sonucu ile birlikte kamuoyuna duyurulması da kamu çalışanının bireysel çıkarlarını üstün tutmasının önüne geçilebilmesi adına caydırıcı olabilecektir..

Yönetimde ehliyet sahibi olmayan ve gerekli liyakati taşımayan şahısların yönetime gelmeleri veya getirilmeleri durumunda adil kararlar alınamamakta, yeterli ve gerekli verimlilik elde edilememekte, aksaklıklar ve başarısızlıklar ortaya çıkmaktadır. Böylece yönetim kontrolünü kaybetmekte ve ahlaki bir takım sapmalar da maalesef ortaya çıkmaktadır.

Sonuçta her şey insanla mümkün olabilmektedir. Bilinmeli ki! Başkalarını aldatarak kazanmanın mutlaka bir bedeli vardır. İşte bu bedel mutlak suretle işlerlik kazanmalıdır. Aksi halde var olan değerler ile arzu edilen değerler arasında belirgin bir fark ortaya çıkacak ve maalesef sürekli değerlerin gözden geçirilmesi zorunluluğu doğacaktır.

5-Çukurova Üniversitesi Öğrenci Konseyi Başkanı Hasan Mert Sarıkaya

Birlik, bütünlük, ortak ideal ve hedefler gerçekleşince insan toplulukları millet haline gelir. Kitle, kalabalık olmaktan çıkar. Nesiller mensup olduğu bir millete ve üzerinde yaşamakta iftihar ettiği bir vatana sahip olur. Türk tarihinde, milli birlik ve beraberliğin ortaya çıkardığı olumlu sonuçlar tarihimizin zenginliği ve geçmişi kadar derindir.

Türk milleti olarak milli değerlerimiz; İstiklal Marşımız, bayrağımız, vatan sevgimiz, gelenek ve göreneklerimiz, tarih sahnesinde hafızalara kazınmış mücadeleler, tarihi kişilerimiz ve devlet büyüklerimiz olarak sıralanabilir.

Bir toplumu ayakta tutan en önemli faktörlerden birisi milli birlik ve beraberliktir. Milli birlik ve beraberlik; dildir, kültürdür, bütünlüktür. Dil, birlikte bir arada yaşayan insanların karşılıklı anlaşma vasıtasıdır. Bu nedenle dil, millet varlığına en kuvvetli bir basamak teşkil eder. Milleti oluşturan insanların arasında dilbirliği kadar kültür birliğinin de önemi vardır. Kültür, bir toplumun sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden oluşan bir bütündür. Kültürün, millet dediğimiz varlığın oluşmasında büyük rolü vardır. Kültür gücü olmayan bir millet, tarihte varlığını ispatlayamaz. Türk milletini ırk, mezhep ve sınıf kavgalarıyla bölmeye kalkışacak olanlara karşı en sağlam savunma aracı milli birlik ve beraberliktir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'te ayrıcalığı ve bölücülüğü reddetmiştir."Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı ve Makedonyalı, hep aynı cevherin damarlarıdır. Bu damarlar, birbirini tanırsın. Türk milletinin toplumsal düzenini bozmaya yönelik çabalar boğulmaya mahkûmdur. Türk milleti kendinin ve memleketinin yüksek menfaatleri aleyhine çalışmak isteyen bozguncu, alçak, vatansız ve milliyetsiz beyinsizlerin saçmalamalarındaki gizli ve kirli emelleri anlamayacak ve onlara hoşgörü gösterecek bir topluluk değildir."

Atatürk'ün milli birlik ve beraberliği sağlamadaki gücü, fikir ve düşüncelerini ki sağlam ve kuvvetli temellere dayanmasıdır. Milli birlik ve beraberliğimizi ayakta tutan bir diğer

unsur da özgürlüktür. Gazi Mustafa Kemal Atatürk daha 1919 yılında Düşman işgali altında ülkenin milli birliğine bu şekilde kavuşamayacağını "Düşman süngüsü altında milli birlik olmaz." sözleri ile ifade etmiştir.

İnsani Değerleri Yüceltme Derneği olarak ahirete intikal etmiş bütün düşünörlere bağışlanma, tüm konuklara barış ve kurtuluş dileriz.

Kuşkusuz doğruyu sadece Azim olan Allah bilir ve söyler.

Saygılarımızla.

3 gün süren etkinlik haftamızdan kareler

